

14. OPTIMALE T-SOM? BEMEST EEN WEIDESNEDE VROEGER DAN EEN MAAISNEDE!

In het tijdschrift Meststoffen (1999, p. 84-85) wordt nader onderzoek vermeld over de Tsom in relatie tot het tijdstip van bemesten in het voorjaar. Proeven tussen 1960 en 1983 zijn daartoe diepgaander geanalyseerd. Er is een model ontwikkeld die voor een deel bestaat uit autonome grasgroei (= op basis van 'oude kracht') en deels gebaseerd op stikstof gestimuleerde groei (uit bemesting).

Stikstof is de aanjager van de groei in het voorjaar (en na elke snede). In het voorjaar vervangt de stikstofgift een deel van de warmte. Wanneer je echt moet wachten dat het gewas op basis van eigen kracht op gang komt dan kan dat in een eenzijdig bestand van Engels raaigras en Witte klaver lang duren. Stikstof gaat als het ware om deze autonome groei heen.

De autonome groei wordt beïnvloed door bodemeigenschappen (structuur, grondsoort), de fosfaat- en kalitoestand en de weersomstandigheden. Er zijn warmere en koudere gronden, goede en slechte structuren, maar ook zijn er verschillen in basisbodenvruchtbaarheid in pH, P en K.

De groei als gevolg van stikstof wordt beïnvloed door de hoeveelheid neerslag en de temperatuur rondom het tijdstip van bemesten, de grondsoort en de bemesting aan P en K. De optimale Tsom voor een weidesnede lag rondom de 200 en voor een maaisnede rondom 300. Alleen voor kleigrond waren de waarden veel lager, respectievelijk 135 en 200.

De hoogte van de stikstofgift was niet bepalend voor de optimale Tsom. Bemest men echter vooral voor de maximale stikstofbenutting, dan liggen de genoemde optimale temperaturen nog een 90 °C hoger. Bemesten op basis van stikstofefficiëntie gaat echter iets ten koste van de maximale opbrengst.

De auteurs merken verder op dat er grote verschillen zijn tussen jaren. Een aantal factoren zijn daarin duidelijk: veel neerslag in de eerste weken na bemesting verhogen stikstofverliezen. Een vorstperiode na de bemesting kost eveneens opbrengst. Zij adviseren dan ook om bij het bereiken van de Tsom in een regio te letten op de 5-10 daagse weersvoorspelling.

Voor biologische veehouders kan daar nog aan worden toegevoegd dat het land het toe moet laten om met een drijfmesttank het land op te gaan. Het is veel belangrijker om geen verlies aan bodemstructuur te hebben dan om enkele 100-en kilo's droge stof meer te oogsten in een eerste snede. Als biologische boer bent U meer afhankelijk van de autonome groei in het perceel dan de door stikstof gestuurde groei. Ondanks bemest U ook en ook uw mest bevat stikstof.

Het is de vraag of vaste mest niet vroeger moet worden toegediend. In onze bemestingsproef op Heino (vochtige zandgrond) hebben wij de stalmest gemiddeld zo'n 2 weken eerder toegediend dan de drijfmest. Gezien de verschillen in minerale en gebonden stikstof kost het meer tijd om de stikstof uit stalmest vrij te krijgen. De stikstofwerking van drijfmest of stalmest op gras-klaver op zandgrond (1994 – 1998) is in de 1^e snede ongeveer 0,7 ton voor stalmest en 0,5 ton voor drijfmest (tabel 1). De extra opbrengst per kg minerale stikstof is hoger voor stalmest. Tussen jaren komen grote verschillen voor afhankelijk van tijdstip van uitrijden (later door natte omstandigheden), lengte vorstperiode (laat voorjaar in 1996) en de neerslag in winter en voorjaar. De Tsom van 200 werd gemiddeld bereikt op 1 maart.

Tabel 1. Bemestingstijdstip, hoeveelheid beschikbare stikstof uit mest, opbrengst en N-werking van de 1^e snede (gemiddelde over 1994 – 1998)

	Datum Bemesting	Kg minerale stikstof per ha	Ds-opbrengst 1 ^e snede	Extra kg ds-opbrengst per kg N
PK	26 maart	0	2,60	
Drijfmest	29 maart	65	3,34	11,8
Potstalmestcompost	14 maart	25	3,15	22,1

Ton Baars
t.baars@louisbolk.nl